

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____” _____ 20__ р

Робоча програма навчальної дисципліни

Облік у зарубіжних країнах

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти __ перший (бакалаврський) _____

галузь знань ____ 0305 «Економіка і підприємництво» _____

спеціальність __ 6.030509 «Облік та аудит» _____

освітня програма _ «Облік та аудит» _____

спеціалізація _____

вид дисципліни ____ вибіркова _____

факультет _____ економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна 22 червня 2018 р, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Глушач Юлія Станіславівна, ст.викладач кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Протокол від 21.06.2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту _____ (Соболев В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2018__ р

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від 21.06.2018 року № 9

Голова методичної комісії _____ (Свтушенко В.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Облік у зарубіжних країнах” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавра напрямку 071- «Облік та оподаткування»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: надання допомоги студентам у вивченні питань стандартизації і регулювання фінансового і управлінського обліку в зарубіжних країнах і на міжнародному рівні, правил підготовки, структури та складу фінансової звітності компаній різних країн світу, деяких можливостей аналізу фінансової інформації, що надається користувачам фінансової звітності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є поглиблення знань студентів з питань міжнародного бухгалтерського обліку, набуття уяви про міжнародні стандарти обліку та фінансової звітності, як наслідок інтеграційних процесів в світовій господарській практиці та бази для подальшої інтернаціоналізації світової економіки, набуття вмінь використання передового досвіду в галузі організації обліку, аналізу та контролю з урахуванням чинного українського законодавства.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
26 год.	86 год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачено навчальним планом	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

З н а т и :

- характеристику міжнародних систем та принципів бухгалтерського обліку;

- обліковий цикл підприємства;
- особливості складу та методику складання фінансової звітності підприємств зарубіжних країн;
- організацію обліку грошових коштів та розрахунків з дебіторами в зарубіжній обліковій практиці;
- особливості обліку, оцінки та інвентаризації матеріальних запасів в різних облікових системах зарубіжних країн;
- особливості обліку довгострокових активів і фінансових інвестицій;
- особливості обліку зобов'язань і капіталу;
- основи управлінського обліку в зарубіжних країнах.

В м і т и :

- відображувати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку з врахуванням особливостей облікової практики зарубіжних країн;
- складати балансовий звіт та інші форми фінансової звітності;
- аналізувати дані бухгалтерського обліку;
- здійснювати облік активів, зобов'язань, капіталу, доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємств з урахуванням особливостей облікової практики зарубіжних країн.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Основи організації обліку та звітності в зарубіжних країнах

Тема 1. Міжнародні системи та принципи бухгалтерського обліку

Облік в системі управління бізнесом. Форми організації та ведення бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку в зарубіжних країнах: вимоги до якості інформації, принципи обліку інформації, елементи фінансової звітності. Користувачі фінансових звітів. Види бухгалтерського обліку зарубіжних країн: фінансовий та управлінський, їх характеристика.

Тема 2. Обліковий цикл підприємства

Загальна характеристика облікового циклу, його етапи. Реєстрація господарських операцій в первісних документах. План рахунків бухгалтерського обліку та їх класифікація. Систематичні записи на рахунках Головної книги. Призначення Спеціальних журналів та Контрольних рахунків в системі обліку західних країн. Корегуючі (трансформаційні) записи, їх призначення і типи.

Тема 3. Фінансова звітність, її зміст та інтерпретація

Бухгалтерський баланс – звіт про фінансовий стан господарчої одиниці. Основні компоненти балансового звіту: активи, зобов'язання, власний капітал; специфічні проблеми їх обліку та відображення в звітності. Розкриття змісту окремих статей балансу. Звіт про прибутки та збитки, його структура і методика складання. Визнання і розкриття інформації про прибутки та збитки в звіт. Особливості складання звіту в деяких країнах світу. Звіт про рух грошових коштів. Основні компоненти звіту, їх зміст. Джерела грошових коштів за місцем виникнення та використання: від операційної, від інвестиційної та від фінансової діяльності. Їх характеристика. Методика складання звіту про рух грошових коштів. Аналіз фінансової звітності. Показники для оцінки фінансової діяльності підприємств, їх характеристика і методика розрахунку.

РОЗДІЛ 2. Організація обліку активів у зарубіжних країнах

Тема 4. Облік грошових коштів та розрахунків з дебіторами

Правила обліку та контролю за грошовими коштами. Облік операцій на банківських рахунках. Організація обліку грошових коштів „ дрібної каси”. Облік розрахунків з дебіторами. Правила обліку дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги): визначення заборгованості, її класифікація, визначення умов, гарантій, ступеню надійності боржника та політики „ збору” дебіторської заборгованості. Види знижок: торгові знижки; знижки за своєчасну сплату. Валовий та чистий метод відображення знижок в бухгалтерському обліку. Оцінка дебіторської заборгованості: метод прямого списання, методи нарахування резерву на покриття безнадійних боргів.

Тема 5. Облік товарно-матеріальних запасів

Визначення товарних запасів, їх види. Критерії визначення запасів активами. Характеристика систем обліку товарних запасів: періодичної та постійної. Методи оцінки товарних запасів при їх вибутті та їх значення. Правила зниження дійсної чи відновленої вартості товарних запасів. Інвентаризація товарних запасів та відображення її результатів на рахунках: метод валового прибутку і метод роздрібно-інвентаризації.

Особливості обліку операцій руху виробничих запасів.

Тема 6. Облік довгострокових активів

Визнання, оцінка і види довгострокових активів. Визначення первісної вартості основних засобів та облік їх придбання.

Розмежування капітальних і поточних витрат. Співвідношення витрат по експлуатації основних засобів з сумою отриманих доходів.

Методи нарахування зносу основних засобів та взаємозв'язок суми нарахованого зносу з сумою доходів, що оподатковується.

Вплив суми нарахованого зносу на звіт про прибутки і збитки і бухгалтерський баланс, грошовий потік.

Зміна терміну використання основних засобів та зміна суми амортизації.

Види ремонтів та їх відшкодування.

Облік витрат на ремонт основних засобів.

Відображення в обліку операцій з реалізації та обміну основних засобів. Визначення фінансового результату від реалізації та обміну.

Природні ресурси та облік їх виснаження.

Нематеріальні активи, їх види та нарахування зносу. Відображення в обліку операцій з НМА.

Тема 7. Облік фінансових вкладень та консолідована звітність

Визначення і класифікація фінансових вкладень (інвестицій). Оцінка інвестицій згідно з МСБО і відображення їх в звітності. Короткострокові інвестиції в акції і облігації, правила їх оцінки і відображення в обліку і звітності. Довгострокові інвестиції в акції. Методи їх оцінки. Інвестиції в облігації. Поняття дисконту та премії. Відображення в обліку операцій з придбання облігацій та списання дисконту (премії) за різними методами їх амортизації.

РОЗДІЛ 3. Організація обліку зобов'язань, капіталу та витрат підприємства

Тема 8. Облік короткострокових зобов'язань

Визначення і класифікація зобов'язань.

Види і характеристика короткострокових зобов'язань.

Разом за розділом 1	30	12	12		-	6						
Розділ 2 Організація обліку активів в зарубіжних країнах												
Тема 4. Облік грошових коштів та розрахунків з дебіторами	6	2	2			2						
Тема 5. Облік товарно-матеріальних запасів	10	4	4			2						
КР №2 за темами 4-5	2		2									
Тема 6. Облік довгострокових активів	14	8	4			2						
Тема 7. Облік фінансових вкладень	6	2	2			2						
КР №3 за темами 6-7	2		2			-						
Разом за розділом 2	40	16	16			8						
Тема 8. Облік короткострокових зобов'язань	6	2	2			2						
Тема 9. Облік довгострокових зобов'язань	6	2	2			2						
Тема 10. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах і корпораціях	2	-	-			2						
Тема 11. Основи управлінського обліку	6	-	-			6						
Разом за розділом 3	20	4	4			12						
<i>УВсього годин</i>	90	32	32			28						

4.Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародні системи та принципи бухгалтерського обліку (Семінарське заняття)	2

2	Обліковий цикл підприємства (Практичне заняття) Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання коригуючих записів різних типів. 2. Заповнення Журналу реєстрації господарських операцій за даними облікових записів фірми. 3. Особливості заповнення Головної книги. 4. Складання робочої таблиці з метою складання Балансового звіту фірми. 	4
3	Фінансова звітність, її зміст та інтерпретація (Практичне заняття). Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок деяких статей балансу за умовними даними та складання балансового звіту фірми. 2. Методика визначення окремих статей Звіту про прибутки та збитки. Особливості складання Звіту за різними формами. 3. Формування фінансових результатів від різних видів діяльності. 4. Порядок групування статей та розділів Звіту про рух грошових коштів і методика його складання за прямим та непрямим методами. 	4
	Контрольна робота за темами №1-3	2
4	Облік грошових коштів та розрахунків з дебіторами (Практичне заняття). Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Відображення операцій по розрахункам з дебіторами з урахуванням знижок за своєчасну оплату при застосуванні валового і чистого метода обліку знижок. 2. Методи списання і відображення в обліку безнадійних боргів. 3. Алгоритм розрахунку резерву на покриття безнадійних боргів. 	2
5	Облік товарно-матеріальних запасів (Практичне заняття). Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика обліку запасів за періодичною та постійною системами. 2. Методи оцінки вартості товарних запасів при їх вибутті та їх застосування при різних системах обліку. 3. Відображення в обліку операцій з придбання запасів з урахуванням знижок. 4. Методи інвентаризації товарних запасів і відображення її результатів на рахунках обліку 	4
	Контрольна робота за темами №4-5	2
6	Облік довгострокових активів (Практичне заняття) Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок визначення облікової (первісної) вартості основних засобів та відображення в обліку операцій з їх придбання. 2. Облік витрат, пов'язаних з покращенням основних засобів (ремонт, модернізація, реконструкція). 3. Методи нарахування амортизації (зносу) основних засобів. 4. Розгляд ситуації з реалізації основних засобів та порядок відображення їх в обліку. 5. Відображення в обліку операцій з обміну основними засобами. 6. Відображення в обліку операцій з придбання, нарахування амортизації та вибуття НМА. 	4
7	Облік фінансових вкладень та консолідована звітність (Практичне	2

	заняття) Питання: 1. Методи оцінки та порядок відображення в обліку операцій з придбання та продажу акцій. 2. Правила оцінки та відображення в обліку операцій з придбання, продажу та погашення облігацій із застосуванням різних методів амортизації дисконту (премії).	
	Контрольна робота за темами №6-7	2
8	Облік короткострокових зобов'язань (Практичне заняття). Питання: 1. Облік відсоткових та дисконтних векселів. 2. Облік дивідендів.	2
9	Облік довгострокових зобов'язань (Практичне заняття). Питання: 1. Облік довгострокових облігацій різних типів. 2. Оцінка і особливості обліку достроково викуплених облігацій. 3. Види і характеристика векселів до сплати, відображення в обліку операцій з векселями.	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до семінару за темою: «Міжнародні системи та принципи бухгалтерського обліку»	2
2	Виконання практичного завдання зі складання корегуючих записів та реєстрів	2
3	Виконання практичного завдання на групування статей та розділів Звіту про рух грошових коштів за прямим та непрямим методами	2
4	Виконання практичного завдання з обліку грошових коштів та розрахунків з дебіторами	2
5	Розв'язання тестових та практичних завдань до теми: «Облік товарно-матеріальних запасів»	2
6	Розв'язання практичних завдань з обліку довгострокових активів	2
7	Конспектування основних питань теми: «Облік фінансових вкладень та консолідована звітність» або написання реферату	2
8	Конспектування основних питань та розв'язання тестових завдань за темою «Облік короткострокових зобов'язань»	2
9	Розв'язання тестових та практичних завдань до теми «Облік довгострокових зобов'язань»;	2
10	Розв'язання тестових та практичних завдань до теми: «Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах і корпораціях»	2
11	Написання рефератів за темою: «Основи управлінського обліку»	6
	Разом	28

6. Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Облік у зарубіжних країнах» передбачають лекційні, практичні заняття, виконання аудиторних самостійних робіт, та контрольних робіт, передбачених навчальним планом.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за результатами аудиторних самостійних робіт;
- оцінювання виконання та захист розрахункових контрольних робіт, яка передбачених навчальним планом;
- складання заліку.

Критерії оцінювання знань для дисципліни «Бухгалтерський облік»

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений: і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, аудиторні самостійні роботи, контрольні розрахункові роботи тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ◆ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- ◆ відвідування занять;
- ◆ виконання індивідуального розрахункового завдання;
- ◆ складання проміжного контролю (виконання аудиторних самостійних робіт).

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні аудиторних контрольних робіт та контрольної роботи, що передбачена навчальним планом;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4- бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
- навести вірне рішення задачі;
- можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання екзамену оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

№ питання	Максимальна кількість балів	Зміст відповіді
1.1	5	Глибокі знання учбового матеріалу
1.2	5	Глибокі знання учбового матеріалу
2 (2.1-2.8)	8	У логічній послідовності знайти відповідь на тестові завдання серед запропонованих варіантів
3	8	Розв'язання практичного завдання полегшеного рівня складності
4	14	Розв'язання практичного завдання більш високого рівня складності

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами заліку).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

8. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий контроль (залік) балів	Загальна сума балів
Теми						
№1-3		№ 4-5	№6-7	РКР		
Семінар	КР1	КР2	КР3			
5	15	15	15	10		
60					40	100
min-30					min-20	min-50

Підсумкове оцінювання знань студентів за семестр виводиться з кількості набраних балів за поточний контроль (60%) та заліку (40%)

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Навчальні посібники:

1. Воронко Р.М. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посіб.-Львів: «Магнолія 2006», **2009**. -744 с.
2. Губачева О.М. Облік у зарубіжних країнах. Підручник для вузів.- К.: Центр учбової літератури, 2006.-168с
3. Кочерга С.В. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник для вузів.-К.: Центр навчальної літератури, 2005.-215с.

Допоміжна література

1. Белуха Н. Основные принципы бухгалтерской (финансовой) отчетности в странах СНГ // Бух. учет и аудит. –1997 - №10 – С. 67-68
2. Бриттон Э. Ватерсон К. Вводный курс по бухгалтерскому учету, аудиту, анализу. Самоучитель: Пер. с англ. И.А. Смирновой /Под ред. Проф. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1998 – 328 с.
1. Бухгалтерский учет и анализ в США. – М: 1993–432
2. Воронко Р.М. Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту: навч. посібн для вузів- Львів: Мангнолія-2006, 2011.-521с.
3. Вильямс Я. Справочник GAAP с комментариями (Выпуск 1). – М.: ИНФРА –М, 1998. – XI, 149 с.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник. – К.: Лібра, 2001. – 840 с.
5. Додж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита: Пер с англ.; предисловие С.А. Струкова, – М.: Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992. – 240 с
6. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP, 2-е изд., испр., перераб. – М., Дело, 1998.
7. Красова О.С. Управленческий учет в США .- М.: Журнал «Горячая линия бухгалтера».-2006.-168с.
8. Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник.- К.: Знання, 2006.-311с.
9. Малькова Т.Н. Теория и практика международного бухгалтерского учета: Учебное пособие/-2-е изд., перераб. и доп.-СПС.: Бизнес-пресса, 2003,-352с.
10. Международные стандарты учета и аудита: Сборник с комментариями. – Вып. 1, 2, 3: Международные стандарты учета. – К.: Украинско-финский институт менеджмента и бизнеса, 1993.
11. Международный бухгалтерский учет GAAP и IAS. Справочник бухгалтера от А до Я /Сост. Матвеева В.М. – М.: Издательство «Дело и Сервис», 1998. – 192 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://system-audit.com.ua/audit/zakon-ukrainy-o-bukhgalterskom-uchete-i-finansov-0>